

EU:n rakennerahasto-ohjelman 2021-2027 ja Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston, JTF valmistelun tilannekatsaus

MH § 90

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on laatinut rakennerahasto-ohjelmasta version 5, joka on toimitettu komissioon ennakkotarkasteluun ja epävirallisia kommentteja siitä odotetaan saatavan lähiaikoina.

Rahoitustaulukot luonnollisesti puuttuvat vielä tästä ohjelmaversiosta. Toimintalinjoja ohjelmassa olisi viisi, joista yksi on EAKR-osarahoitteinen, kaksi ESR+-osarahoitteista, yksi varauksena Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston rahoittamaan toimintalinjaan sekä yksi teknisen tuen toimintalinja.

Ohjelmavalmistelun lähtökohtana on ollut sisällyttää Oikeudenmukaisen rahaston toimintalinja osaksi EAKR- ja ESR+ osarahoitteista toimintaa samaan ohjelmaan. Tässä vaiheessa ko. toimintalinjaan allokoituisi komission esittämä jäsenmaan osuus Oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta.

Ohjelman indikaattorivalmistelu on kansallisella tasolla vielä kesken ja jatkuu komission tarkentavan palautteen ohjaamana. Kustannusmallien osalta valmistelu jatkuu edelleen. Ohjelmaan tulevien valtakunnallisten teemojen valmistelu etenee TEM:n koollekutsumien keskustelutilaisuuksien muodossa.

Erillisliitteinä ovat Suomen rakennerahasto-ohjelman 2021-2027 ohjelmaluonnoksen versio 5 sekä Mahdollistavat edellytykset -liite

Erillisliitteet nro: 6-7

Esitys alueiden kehittämistä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepoliittikan rahastoja koskevan lainsäädännön uudistaminen kokosi runsaasti lausuntoja. Lausuntojen yhteenveto on lakiryhmän käsittelyssä 11.6.2020 ja laintarkastus tehtäneen hetimiten juhannuksen jälkeen. Tukikelpoisuusasetuksen valmistelu siirtyy osittain syksyyn. Asetuksia käsitellään syksyllä ministeriön lakiryhmässä ja hallintojaostossa, lausunnoille ne tulevat loppuvuodesta. Hallinto- ja valvontajärjestelmä eli HVJ -valmistelu käynnistyy syksyllä liittojen ja ELY:jen kanssa.

Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden ministerityöryhmä on hyväksynyt kansallisen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan (TKI)-kartan 21.4.2020 kokouksessaan. Tiekartta on samalla Suomen älykkään erikoistumisen strategiana. OKM:n tiedote asiasta:

https://mine-du.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tutkimus-kehittamis-ja-innovaatiotoiminnan-tiekartta-viitoittaa-reittia-kestavaan-kasvuun-ja-hyvinvointiin

Valtio ja yliopistovetoiset kaupungit ovat sopineet tiiviimmästä yhteistyöstä tutkimuksen, kehityksen ja innovaatioiden tuessa. Ekosysteemisopimukset tullaan valtion taholta sopimaan pääkaupunkiseudun sekä muiden yliopistokaupunkien ja yliopistokeskuskaupunkien kanssa. Mukana ovat näin tulevalla ohjelmakaudella sopimisessa IP-alueelta myös yliopistokeskuskaupungit Kajaani, Kokkola sekä Mikkeli. Ekosysteemisopimukset toteutetaan osana uutta EU:n alue- ja rakennepolitiikan 2021–2027 –ohjelmaa toteuttaen EU:n kestävän kaupunkikehittämisen tavoitteita Suomessa. Tiedote asiasta 20.5.2020:

https://tem.fi/artikkeli/-/asset_publisher/innovaatiotoimintaa-vahvistavat-sopimukset-solmitaan-kaupunkien-kanssa

JTF

Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston eli JTF:n käsittely etenee EU:n neuvoston tasolla, valmistelu on kytköksissä MFF -esitykseen. Parlamentin kantaa ohjelman laajuuteen Suomen osalta odotetaan heinäkuun aikana. Suomi on saamassa myöhemmin syksyn kuluessa komissiolta konsulttiresurssia alueellisten JTF-suunnitelmien valmisteluun ja esitettävän ohjelman viimeistelyyn. Maakunnittaiset siirtymäsuunnitelmat tulee tämän hetkisen tiedon mukaan saada valmiiksi loppuvuoteen mennessä, jolloin kansallisen suunnitelman luonnos olisi liitettävissä komissiolle virallisesti jätettävään rakennerahasto-ohjelmaan omana toimenpidekokonaisuutenaan.

Alueellisten suunnitelmien valmistelua koordinoi IP-alueella Keski-Pohjanmaan maakuntaliiton koollekutsuma koordinaatioryhmä, jonka aloituskokous 20.5.2020. Maakuntakohtaisten valmisteluryhmien kokoaminen ja koollekutsuminen alueen maakunnissa on alkanut, konkreettisia toimenpiteitä palvelevien selvityksiä ja selvitystarpeita kootaan parhaillaan. Kainuun liitto ja Ely-keskus ovat yhteisessä johtoryhmän kokouksessa 26.5 päättäneet käynnistää Kainuun oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelman valmistelun.

Työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä selvittää, miten turpeen käyttöä voidaan suunnata hallitulla tavalla polton sijasta korkeamman jalostusasteen innovatiivisiin tuotteisiin, kun turpeen energiakäyttö hallitusohjelman mukaisesti vähintään puolittuu vuoteen 2030 mennessä. Työryhmän tulee esittää myös keinoja, joilla muutos tapahtuu alueellisesti ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla ja niin, ettei se vaaranna sähkön ja lämmön toimitus- ja huoltovarmuutta. Laaja-alaisen työryhmän puheenjohtajana on Kainuun maakuntahallituksen puheenjohtaja Timo Korhonen. Myös tämän ryhmän

työtä hyödynnetään alueellisten JTF –suunnitelmien laadinnassa:

TEM tiedote 9.4.2020: https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/1410877/laaja-alainen-tyoryhma-selvitaa-turpeen-kayton-nakymia

Lisätietoja asiasta antaa aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, puh. 040 574 0804, aluekehityspäällikkö Paula Karppinen puh. 044 710 0867 sekä maakuntajohtaja Pentti Malinen, 044 797 0197 tai sähköpostitse osoitteella etunimi.sukunimi @kainuu.fi.

Maakuntajohtajan ehdotus:

Maakuntahallitus merkitsee tiedoksi saamansa informaation ja linjaa tarvittaessa Kainuun oikeudenmukaisen siirtymän ohjelman (JTF) valmistelussa huomioitavia asioita.

Maakuntahallitus:

Maakuntahallitus päätti siirtää asian käsittelyn maakuntahallituksen 08.06.2020 pidettävään kokoukseen.
